

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Rady w sprawie zgłaszania Komisji projektów inwestycyjnych dotyczących infrastruktury energetycznej we Wspólnocie Europejskiej oraz uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 736/96

COM(2009) 361 wersja ostateczna – 2009/0106 (CNS)

(2010/C 255/22)

Sprawozdawca: **Valerio SALVATORE**

Dnia 4 września 2009 r. Rada, działając na podstawie art. 262 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, postanowiła zasięgnąć opinii Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie

wniosku dotyczącego rozporządzenia Rady w sprawie zgłaszania Komisji projektów inwestycyjnych dotyczących infrastruktury energetycznej we Wspólnocie Europejskiej oraz uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 736/96

COM(2009) 361 wersja ostateczna – 2009/0106 (CNS).

Sekcja Transportu, Energii, Infrastruktury i Społeczeństwa Informacyjnego, której powierzono przygotowanie prac Komitetu w tej sprawie, przyjęła swoją opinię 12 listopada 2009 r. Sprawozdawcą był Valerio SALVATORE.

Na 458. sesji plenarnej w dniach 16–17 grudnia 2009 r. (posiedzenie z dnia 16 grudnia) Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny 177 głosami – 1 osoba wstrzymała się od głosu – przyjął następującą opinię:

1. Wnioski i zalecenia

1.1 Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny popiera wyrażoną przez Komisję Europejską wolę wprowadzenia nowych regulacji w sprawie projektów inwestycyjnych dotyczących infrastruktury energetycznej i wyraża aprobatę dla wniosku dotyczącego nowego rozporządzenia, ponieważ uwzględnia on ostatnie zmiany w europejskiej polityce energetycznej. We wniosku wzięto pod uwagę aktualną sytuację w sektorze energetycznym, co będzie sprzyjać gromadzeniu potrzebnych, przejrzystych i wyczerpujących informacji, a także określono obciążenia administracyjne proporcjonalnie do stopnia ich użyteczności.

1.2 EKES z aprobatą przyjmuje zasadę, która leżała u podstaw opracowania projektu rozporządzenia przez Komisję, to jest pogodzenie potrzeby zapewnienia regularnych i spójnych informacji służących przeprowadzaniu okresowych i międzysektorowych analiz systemu energetycznego z planowanym obniżeniem kosztów administracyjnych i promowaniem przejrzystości.

Wniosek Komisji, będący odpowiedzią na te potrzeby, przyczyni się do zdecydowanego usprawnienia działania obecnego systemu. W tym sensie omawiany projekt, którego podstawę prawną stanowi art. 284 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską i art. 187 Traktatu ustanawiającego Europejską Wspólnotę Energii Atomowej (EURATOM), został opracowany w pełnym poszanowaniu fundamentalnych zasad pomocniczości i proporcjonalności.

1.3 EKES stwierdza, że Komisja Europejska nie uzasadniła we właściwy sposób zawartych w załączniku do wniosku dotyczącego rozporządzenia szczegółowych wartości progowych, po których przekroczeniu powstaje obowiązek przesyłania informacji. Europejskie i krajowe organy decyzyjne muszą przeprowadzić bardziej dogłębne rozważania wraz z podmiotami tego sektora i organizacjami społeczeństwa obywatelskiego w celu ustalenia bardziej odpowiednich wartości progowych, które byłyby gwarancją bezpieczeństwa, ochrony środowiska, przejrzystości i oszczędności.

1.4 EKES postuluje, aby okresowe analizy przeprowadzane przez Komisję służyły nie tylko odpowiednio wczesnemu wykryciu ewentualnego braku równowagi między popytem na energię a podażą i określaniu potrzeb w dziedzinie infrastruktury, lecz także śledzeniu stanu zaawansowania zgłoszonych projektów, tak aby prace zostały zakończone w odpowiednim terminie.

1.5 EKES jest zdania, że podstawowe znaczenie ma bezpieczeństwo infrastruktury, zarówno tej istniejącej, jak i powstałej w wyniku realizacji nowych projektów. Przedsiębiorcy powinni zatem inwestować przede wszystkim w modernizację, konserwację i dostosowanie technologiczne w trosce o bezpieczeństwo sieci energetycznych w celu zapobiegania problemom oraz zapewnienia efektywności energetycznej i ochrony środowiska, z której nie można nigdy pod żadnym pretekstem zrezygnować.

1.6 EKES podkreśla, że gromadzenie informacji i danych na temat infrastruktury ważnej dla Wspólnoty Europejskiej umożliwi umocnienie zasady solidarności energetycznej państw członkowskich. Ponadto instrument analizy okresowej będzie wspierać dywersyfikację źródeł energii, ograniczając tym samym zależność energetyczną od kilku zaledwie państw eksportujących konwencjonalne surowce oraz zwiększając bezpieczeństwo dostaw energii.

1.7 W kwestii energii elektrycznej wytwarzanej ze źródeł odnawialnych EKES uważa za istotne unikanie nakładania kosztów administracyjnych na małe i średnie przedsiębiorstwa, szczególnie te, które specjalizują się w rozwijaniu nowatorskich ekologicznych technologii energetycznych, ponieważ ich koszty produkcji są znacznie wyższe niż koszty wytwarzania energii ze źródeł konwencjonalnych.

1.8 EKES proponuje, by mając na uwadze zwiększenie przejrzystości, co jest celem deklarowanym przez Komisję Europejską, państwa członkowskie należycie uwzględniły opinię mieszkańców obszarów, na których mają powstawać nowe zakłady energetyczne, wyrażoną za pośrednictwem organizacji reprezentujących społeczeństwo obywatelskie.

1.9 EKES zaleca Komisji Europejskiej zadbanie o to, by koszty inwestycji nie uderzały w konsumentów.

2. Wstęp

2.1 Liberalizacja wewnętrznego rynku energetycznego UE otwiera nowe możliwości inwestycji w sektorze energetycznym, a nowe ramy prawne nakładają wymóg dążenia do nowych celów w dziedzinie energii pozyskiwanej ze źródeł odnawialnych i biopaliw.

Wobec perspektywy spodziewanego i pożądanego wzrostu inwestycji infrastrukturalnych w Europie konieczne jest opracowanie zharmonizowanego systemu zbierania danych o planach uruchamiania nowej bądź wycofywania z eksploatacji starej infrastruktury.

2.2 Komisja zgłasza wniosek o uchylene rozporządzenia (WE) nr 736/96 i zastąpienie go nowym aktem, który przewidywałby konieczność monitorowania projektów inwestycji w infrastrukturę związaną z produkcją, przesyłem i składowaniem energii i dwutlenku węgla.

2.3 Gromadzenie właściwych i istotnych danych dotyczących rozwoju infrastruktury energetycznej w państwach członkowskich jest niezbędne, aby można było przeprowadzać okresowe analizy międzysektorowe, które pozwolą na odpowiednio wcześnie rozpoznanie ewentualnych słabości infrastruktury i braku równowagi między popytem na energię a podażą. Trzeba także zapewnić podmiotom działającym na rynku energetycznym przejrzystość zasad jego funkcjonowania oraz zmniejszyć obciążenia administracyjne.

2.4 Rozporządzenie nr 736/96, już nieaktualne ze względu na to, że zakres jego stosowania nie obejmuje ogromnego obszaru infrastruktury do pozyskiwania energii ze źródeł odnawialnych, nie przewiduje także stworzenia odpowiedniego systemu gromadzenia danych i monitorowania projektów dotyczących sektora energetycznego w państwach członkowskich. Obecnie obowiązujący system sprawozdawczości może mieć negatywny wpływ na pewność inwestycji, ponieważ nie zapewnia przejrzystości danych, a w perspektywie długoterminowej może spowolnić proces przechodzenia do gospodarki niskoemisyjnej (redukcja emisji CO₂). Ponadto obecne regulacje nie gwarantują bezpieczeństwa sieci oraz zakładów produkcji i składowania energii i dwutlenku węgla.

3. Projekt Komisji

3.1 We wniosku dotyczącym nowego rozporządzenia Komisji nakłada się na państwa członkowskie obowiązek przesyłania Komisji Europejskiej informacji dotyczących projektów inwestycyjnych w zakresie infrastruktury energetycznej w sektorach ropy naftowej, gazu ziemnego, energii elektrycznej i biopaliw oraz projektów dotyczących wychwytywania, składowania i przesyłu dwutlenku węgla, których realizacja już się rozpoczęła bądź też rozpocznie się w ciągu najbliższych pięciu lat. Obowiązek ten obejmuje także projekty dotyczące wycofywania z eksploatacji istniejącej infrastruktury, których realizacja przewidywana jest w ciągu najbliższych trzech lat.

3.2 Wymagane będą następujące dane: moc urządzeń, lokalizacja, nazwa, rodzaj i podstawowe parametry infrastruktury, przewidywany termin oddania do eksploatacji, rodzaje wykorzystywanych źródeł energii, technologiczne zabezpieczenia urządzeń oraz urządzenia systemów wychwytywania dwutlenku węgla. W przypadku wycofania istniejącej infrastruktury z eksploatacji

wymagane są następujące informacje: rodzaj i moc urządzeń oraz przewidywany termin wycofania z eksploatacji.

3.3 Komisja wnosi, aby państwa członkowskie przekazywały wymagane dane i informacje co dwa lata, począwszy od 31 lipca 2010 r. Przedsiębiorstwa działające na rynku będą zobowiązane do przekazywania tych danych i informacji państwu członkowskiemu, na którego terytorium będzie realizowany projekt, do dnia 31 maja roku sprawozdawczego. Informacje mają przedstawiać stan projektów od dnia 31 marca danego roku sprawozdawczego.

3.4 Komisja proponuje uzupełniający model sprawozdawczości, aby uniknąć nakładających się informacji i danych. Zgodnie z tą zasadą państwa członkowskie są zwolnione z obowiązku sprawozdawczości w przypadku, gdy przekazują już równoważne informacje na mocy stosownych przepisów lub w ramach wieloletniego planu inwestycyjnego.

3.5 W oparciu o zgromadzone dane i informacje Komisja co najmniej raz na dwa lata przygotowuje międzysektorową analizę zmian strukturalnych i perspektyw systemu energetycznego UE, której wyniki będą omawiane z państwami członkowskimi i zainteresowanymi stronami. Wyniki będą także publikowane, o ile nie naruszają przepisów o ochronie danych osobowych i tajemnicy handlowej.

3.6 Komisja może wprowadzić środki wykonawcze konieczne do wdrożenia rozporządzenia, szczególnie w zakresie metod obliczeń, definicji i treści wymaganych danych. Przegląd realizacji nowego rozporządzenia zostanie dokonany w ciągu 5 lat od wprowadzenia go w życie.

4. Uwagi ogólne

4.1 EKES przyjmuje przychylnie projekt Komisji, biorąc pod uwagę znaczenie nowego rozporządzenia dla realizacji założeń europejskiej polityki energetycznej. Wybrane rozwiązanie łączy w sobie potrzeby: monitorowania i gromadzenia istotnych informacji dotyczących projektów inwestycyjnych, zmniejszania obciążeń administracyjnych oraz promowania przejrzystości.

4.2 Celem rozporządzenia jest monitorowanie systemu energetycznego UE poprzez analizę danych i informacji dotyczących projektów inwestycyjnych w dziedzinie infrastruktury energetycznej gromadzonych przez Komisję, a w szczególności jej jednostkę odpowiedzialną za obserwację rynku energetycznego.

4.2.1 Istnienie rynku wewnętrznego oraz potrzeba stworzenia ponadnarodowego systemu monitoringu są wystarczającym uzasadnieniem prowadzenia działań regulacyjnych raczej na szczeblu wspólnotowym niż na krajowym. W tym sensie podjęte przez Komisję działania zmierzające do wydania nowego rozporządzenia w pełni odpowiadają zasadzie pomocniczości.

4.2.2 Wybór instrumentu prawnego (rozporządzenie zastępujące wcześniejsze rozporządzenie) oraz jego założenia, polegające na nałożeniu na państwa członkowskie obowiązku sprawozdawczości i zmniejszeniu nadmiernych obciążeń administracyjnych, świadczą o pełnej zgodności analizowanego wniosku z zasadą proporcjonalności.

4.3 We wniosku Komisji przedkłada się uzupełniający mechanizm sprawozdawczości nad system kompletny i zintegrowany. EKES pragnie podkreślić, że taka opcja pozwala na zwiększenie ekonomiczności i obniżenie kosztów administracyjnych ponoszonych przez przedsiębiorstwa i państwa członkowskie, co przekłada się korzystnie na końcową cenę energii. Pozwala także uniknąć powtarzania się danych i informacji oraz zapewnić ich wyższą jakość.

4.4 EKES uważa, że regularnie przesyłane, pełne i dobrej jakości informacje nie tylko umożliwiają Komisji monitorowanie i rozpoznawanie niedostatków w europejskiej infrastrukturze energetycznej, lecz także pozwolą na lepsze zrozumienie problemów związanych z infrastrukturą energetyczną przez wszystkie krajowe i wspólnotowe polityczne ośrodki decyzyjne oraz przedsiębiorców i inwestorów.

5. Uwagi szczegółowe

5.1 EKES wyraża uznanie dla jasności definicji zawartych w art. 2 wniosku dotyczącego rozporządzenia. Definicje, których nie ma w obowiązującym rozporządzeniu (WE) nr 736/96, ułatwiają zrozumienie tekstu aktu prawnego i objaśniają zakres jego stosowania.

5.2 EKES uważa, że sporządzanie co dwa lata analiz międzysektorowych umożliwi właściwe monitorowanie stanu zaawansowania projektów infrastruktury energetycznej w Europie.

5.3 EKES stał zawsze na stanowisku, że zagadnienia bezpieczeństwa infrastruktury nie można oddzielać od kwestii bezpieczeństwa dostaw energii. Także niedawno ⁽¹⁾, wypowiadając się na temat będący przedmiotem niniejszej opinii, EKES podkreślił konieczność zapewnienia bezpieczeństwa urządzeń i sieci przesyłu energii i dwutlenku węgla. Ważne jest zatem, aby Komisja w swych okresowych analizach uwzględniała aspekty dotyczące modernizacji i konserwacji istniejących urządzeń i sieci.

5.4 W opinii EKES-u informacje na temat projektów ważnych dla Wspólnoty mają pierwszoplanowe znaczenie. Od jakości tych informacji zależy to, czy Komisji Europejskiej uda się ukierunkować państwa członkowskie na stosowanie zasady solidarności energetycznej oraz na dywersyfikację źródeł dostaw energii, aby

ograniczyć zależność od kilku zaledwie eksporterów konwencjonalnych surowców energetycznych. Zdaniem EKES-u ponadnarodowa infrastruktura energetyczna musi być przedmiotem szczególnego zainteresowania całej Unii Europejskiej. Komitet stwierdził już we wcześniejszej opinii, że „wspólnotowe usługi świadczone w interesie ogólnym są konieczne dla dalszej integracji Europy” i że „stopniowa unifikacja sieci energetycznych (gazu, elektryczności, ropy naftowej) (...) mogłaby znacznie ograniczyć koszty eksploatacji i inwestycji oraz skuteczniej skłonić do inwestowania w projektowanie nowych sieci w ramach partnerstw publicznych (Unia i państwa członkowskie) i prywatnych, a tym samym poprawić bezpieczeństwo dostaw” ⁽²⁾.

5.5 EKES zauważa, że system przewidywany przez Komisję kładzie nacisk na scentralizowaną produkcję energii, mimo iż liczne oznaki wskazują na to, że w przyszłości europejski system energetyczny będzie opierać się na produkcji zdecentralizowanej, to jest na urządzeniach do wytwarzania energii elektrycznej na potrzeby gospodarstw domowych (panele fotowoltaiczne, mikrogeneracja itp.). Należy zapewnić dostęp do sieci przesyłu energii elektrycznej z tych urządzeń bez generowania dodatkowych kosztów administracyjnych dla małych i średnich przedsiębiorstw.

5.6 EKES stwierdza, że Komisja Europejska nie uzasadniła we właściwy sposób zawartych w załączniku do wniosku dotyczącego rozporządzenia szczegółowych wartości progowych, po których przekroczeniu powstaje obowiązek przesyłania informacji.

5.7 EKES zachęca do pogłębienia dyskusji na temat przydatności i wykonalności projektów wychwytywania i składowania dwutlenku węgla (CCS), gdyż sam wyraził już zastrzeżenia co do korzyści wynikających z projektów wychwytywania i transportu CO₂, a także co do ich nieszkodliwości. EKES stwierdza niemniej, że wniosek Komisji Europejskiej przewiduje w przepisach rozporządzenia włączenie informacji na temat projektów dotyczących transportu i składowania dwutlenku węgla. Postanowienie to należy zatem interpretować wyłącznie w takim sensie, że tego rodzaju infrastruktura będzie poddawana okresowym przeglądom europejskiego systemu energetycznego.

5.8 EKES uważa, że infrastruktury energetycznej na szczeblu lokalnym nie należy budować wbrew woli mieszkańców i ich lokalnych przedstawicieli. EKES popiera zasadę przejrzystości, dzięki której obywatele są dokładnie poinformowani o zakresie i znaczeniu projektów oraz ocenie ich oddziaływania ekonomicznego, społecznego i środowiskowego.

Bruksela, 16 grudnia 2009 r.

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
Mario SEPI

⁽¹⁾ Dz.U. C 306 z 16.12.2009, s. 51.

⁽²⁾ Dz.U. C 128 z 18.5.2010, s. 65.